

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Adresa nr. 12401 din data de 18.07.2022

Biroul permanent al Senatului

L 418, 21.07.2022

Domnului Tiberiu Horațiu Gorun,
Secretar general al Senatului României

L 418 / 2022

Stimate domnule secretar general,

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. 2550 din 24 mai 2022 prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii *Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată (b320/17.05.2022)*, în vederea avizării, vă comunicăm că această solicitare a fost analizată în ședința din data de 13 iulie 2022 a Comisiei nr. 1 - comună „Legislație și cooperare interinstituțională”.

Comisia a apreciat că propunerea legislativă nu poate fi adoptată în forma propusă și, totodată, într-un astfel de demers, este utilă și consultarea autorităților cu competențe în domeniul protecției drepturilor copilului.

Cu titlu prealabil, Comisia a sesizat anumite abateri de la normele de tehnică legislativă reglementate de Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit art. 59 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *modificarea* unui act normativ constă în schimbarea expresă a textului unora sau mai multor articole ori alineate ale acestuia și în redarea lor într-o nouă formulare.

Pentru exprimarea normativă a intenției de modificare a unui act normativ se nominalizează expres textul vizat, cu toate elementele de identificare necesare, iar dispoziția propriu-zisă se formulează utilizându-se sintagma "se modifică și va avea următorul cuprins:", urmată de redarea noului text.

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Completarea actului normativ constă în introducerea unor dispoziții noi, cuprinzând soluții legislative și ipoteze suplimentare, exprimate în texte care se adaugă elementelor structurale existente, prin utilizarea unei formule de exprimare, cum ar fi: "După articolul... se introduce un nou articol,, cu următorul cuprins:", astfel cum prevede art. 60 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Pe aceste premise, propunerile de la pct. 1, 2 și 4 reprezintă modificări ale alineatelor (1) și (4) ale art. 17, respectiv a alineatului (1) al art. 94 din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, iar propunerea de la pct. 3 reprezintă o completare a art. 17 cu un nou alineat, alineatul (4¹), fiind necesară reformularea dispozițiilor care exprimă intenția de modificare, respectiv de completare a actului normativ.

Modificarea alineatului (1) al art. 17 vizează reglementarea unei interdicții, și anume a abuzului emoțional exercitat asupra copilului prin alienare parentală.

Art. 17 face parte din *Capitolul II - Drepturile copilului, Secțiunea 1 - Drepturi și libertăți civile*.

Teza care se dorește adăugată alineatului (1) al art. 17 nu vizează un drept al copilului, ci un comportament impus celor obligați să respecte dreptul copilului de a menține relații personale și contacte directe cu părinții.

Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, reglementează într-un capitol distinct atât noțiunea de abuz, cât și interdicția de a exercita asupra copiilor orice formă de abuz, respectiv *Capitolul VI - Protecția copilului împotriva abuzului, neglijării, exploatarei și a oricărei forme de violență, Secțiunea a 3-a - Protecția copilului împotriva abuzului sau neglijenței*.

Potrivit art. 95 din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare „Sunt interzise săvârșirea oricărui act de violență, precum și privarea copilului de drepturile sale de natură să pună în pericol viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului, atât în familie, cât și în instituțiile care asigură protecția, îngrijirea și educarea copiilor, în unități sanitare, unități de învățământ, precum și în orice altă instituție publică sau privată care furnizează servicii sau desfășoară activități cu copii.” Acest text instituie interdicția săvârșirii oricărui abuz, de orice natură, care conduce la privarea copilului de drepturile sale, inclusiv de dreptul de a menține relații cu ambii părinți, în măsura în care este de natură să pună în pericol dezvoltarea spirituală, morală ori sănătatea psihică a copilului.

Totodată, art. 94 din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, definește noțiunea de abuz asupra copilului ca fiind „*orice acțiune voluntară a unei*

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

persoane care se află într-o relație de răspundere, încredere sau de autoritate față de acesta, prin care sunt periclitată viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului, și se clasifică drept abuz fizic, emoțional, psihologic, sexual și economic.”

Alienarea parentală la care se referă propunerea legislativă reprezintă, în esență, o formă de abuz psihologic și emoțional asupra copilului¹.

În acest context, Comisia a apreciat că teza propusă pentru modificarea art. 17 alin. (1) vizează aceeași interdicție precum cea prevăzută la art. 95 din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care se referă la orice act care privează copilul de drepturile sale și care este de natură să pună în pericol sănătatea psihică a acestuia.

Pe de altă parte, în cazul în care se apreciază că este necesar să se includă în mod expres în categoria abuzurilor asupra copiilor și acțiunile care conduc la alienarea parentală, propunerea de modificare trebuie să vizeze Capitolul VI - *Protecția copilului împotriva abuzului, neglijării, exploatării și a oricărei forme de violență*, Secțiunea a 3-a - *Protecția copilului împotriva abuzului sau neglijenței* din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, mai precis art. 94 alin. (1) și/sau art. 95 din același act normativ, întrucât aceste articole reglementează noțiunea de abuz, precum și interdicția săvârșirii unor fapte abuzive.

De altfel, propunerea legislativă analizată vizează și modificarea art. 94 alin. (1) din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în sensul includerii explicite în text a alienării parentale, ca formă de abuz emoțional.

Modificarea adusă art. 17 alin. (4) reglementează obligația instanței de a dispune efectuarea unei evaluări psihologice a minorului și a părinților săi în cursul soluționării litigiului care are ca obiect exercitarea dreptului de a avea legături personale cu minorul.

Potrivit reglementării actuale, la stabilirea modalității în care se va exercita dreptul de a avea legături personale cu minorul trebuie să se aibă în vedere, pe lângă aspecte care privesc vârsta minorului, nevoia de îngrijire și educare a acestuia, și intensitatea legăturii afective dintre copil și părintele la care nu locuiește, precum și comportamentul acestuia din urmă. Pentru lămurirea acestor aspecte, Comisia a apreciat că ar fi util ca instanța, din oficiu, să solicite efectuarea unei evaluări psihologice atât a minorului, cât și a părinților săi, așa cum se propune prin demersul legislativ analizat.

¹ <https://www.expertpsy.ro/wordpress/index.php/centrul-de-evaluare-expertiza-si-interventie-in-cazuri-de-divort/allenarea-parentala/>; <https://expertizapsihologicajudiciara.ro/allenarea-parentala/>

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Completarea art. 17 cu un nou alineat, alineatul (4¹), reglementează posibilitatea instanței de a obliga ambii părinți să efectueze ședințe de consiliere psihologică de specialitate atunci când constată că dreptul părintelui de a avea legături personale cu copilul este afectat prin exercitarea unui abuz emoțional de natura alienării parentale asupra minorului.

Față de celelalte reglementări cuprinse în art. 17, potrivit propunerii formulate, instanța va putea constata că dreptul părintelui de a avea legături personale cu copilului este afectat prin exercitarea unui abuz emoțional de natura alienării parentale asupra minorului, cu ocazia soluționării unei cereri de stabilire a unui program de vizitare a minorului. Textul propus în completarea art. 17 nu stabilește nici durata consilierii psihologice, nici cine va suporta costurile acestea.

Pe de altă parte, propunerea legislativă nu este corelată cu reglementările în vigoare care vizează măsurile pe care instanța de judecată le poate lua în cazul în care constată că executarea unui titlu referitor la minori nu este posibilă din cauza refuzului minorului.

Astfel, în conformitate cu art. 913 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care cu ocazia executării silite minorul refuză să îl părăsească pe debitor sau manifestă aversiune față de creditor, la cererea direcției generale de asistență socială și protecția copilului, instanța va putea dispune, în funcție de vârsta copilului, un program de consiliere psihologică.

În concret, propunerea legislativă vizează consilierea psihologică a părinților, în timp ce art. 913 alin. (2) din Codul de procedură civilă stabilește măsura consilierii psihologice a minorului. În acest context, în măsura adoptării propunerii formulate, este posibil ca instanța să dispună atât consilierea psihologică a părinților, cât și consilierea psihologică a minorului, însă în etape diferite ale procesului civil, respectiv cea a soluționării unei cereri de stabilire a dreptului la vizită sau cea a executării silite a titlului în care s-a stabilit dreptul la vizită.

Pe de altă parte, în cazul în care instanța constată că dreptul părintelui de a avea legături personale cu minorul este afectat prin exercitarea unui abuz emoțional de natura alienării parentale și apreciază necesară consilierea psihologică, ar fi util ca această din urmă măsură să vizeze atât minorul, cât și părinții săi ori persoanele la care acesta se află. În acest mod, ar fi posibilă preîntâmpinarea situației reglementată de art. 913 din Codul de procedură civilă, respectiv refuzul minorului de a-l părăsi pe debitor sau de a manifesta aversiune față de creditor.

Cu toate acestea, completarea art. 17 din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în forma propusă, nu lămurește toate aspectele necesare pentru ca măsura consilierii psihologice să poată fi dispusă de instanță și să fie eficientă.

Propunerea de modificare a art. 94 alin. (1) din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, vizează includerea în categoria abuzului emoțional și pe cel

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

„exercitat prin alienare parentală, cu scopul ca minorul să respingă pe unul dintre părinți sau de a împiedica construirea și menținerea legăturilor personale dintre minor și părintele său, precum și cu alte persoane față de care copilul a dezvoltat legături de atașament”.

Comisia a apreciat că textul actual al art. 94 alin. (1) vizează întreaga categorie a abuzului emoțional, nefiind necesară completarea textului cu un caz concret de abuz emoțional, cum este alienarea parentală.

În plus, în legislația actuală nu există o definiție a noțiunii de „alienare parentală”. Dispoziția nr. 2 din 12 februarie 2016 a Colegiului Psihologilor din România, pentru recunoașterea fenomenului alienării parentale/părintești și prevederilor Protocolului privind recunoașterea alienării parentale, încheiat între Institutul de Psihologie Judiciară și Asociația Română pentru Custodie Comună, publicată în Monitorul Oficial nr. 144 din 25 februarie 2016, prin care fost definită noțiunea de „alienare parentală”, precum și acțiunile care pot fi incluse în practica de alienare parentală, a fost abrogată prin Dispoziția nr. 31 din 16 octombrie 2021 a Colegiului Psihologilor din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 1030 din 28 octombrie 2021.

În lipsa unei definiții clare a „alienării parentale” și a acțiunilor care pot determina acest fenomen, modificările legale propuse sunt lipsite de previzibilitate.

Cu deosebită considerație,

Judecător Marian Buda
Președintele Consiliului Superior al Magistraturii

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011